

Minden, de minden, ami belefér

Heinrich von Kleist-darab a nagyváradi színpadon

Kritika

Fiatalos, dinamikus, izgalmas, abszurdba hajlóan groteszk, nagyon mai kérdésekre reflektál, vicces és egyben tragikus, szóval nagyon színház a nagyváradiak Kovács D. Dániel rendezte *Schroffenstein családja*.

Állítólag, amikor Heinrich von Kleist 1803-ban baráti körben felolvasta az első színművét, amelyet szomorújátékként határozott meg, a végén mindenki harsogva nevetett, maga a szerző is. Elképzelhető, hogy a 18. század végén a divatos lovagdrámák karikírozásának szánta művét, de az sem kizárt, hogy – mert Kleist szívesen írt vígjátékokat a későbbiekben – az akkoriban divatos weimari klasszicizmus, esetleg romantika sikeredett humorosra. Első darabjába belezsúfolta Shakespeare-t, a romantikát, a lovagdrámát, a bosszúdrámát. Mindent, ami belefér – mondhatnánk. Az bizonyos, hogy drámáiban mindig az igazságkeresés jelenik meg, no meg az igazságot vagy éppen annak ellenkezőjét birtokló-hirdető ember.

Kovács D. Dániel pontosan elemzi a szöveget, és pontosan fogalmazza meg előadásában az igazság – áligazság kérdé-

Fotók: SZIGLIGETI SZÍNHÁZ

sét, továbbá figyelmeztet az elvakult gyűlölet veszélyeire. A fake news, az álhírek, manipulált féligazságok, és egyre hevülő gyűlölet közepette élünk. Sok esetben nem maga a valóság érdekel minket, hanem azt hisszük el, ami tetszik.

A COVID-19 katasztrófa előtt készült előadás reflektál a rohanásra, a felgyorsult világra, amelyben sem időnk, sem akarásunk nincs a tények, a valódi, az igaz keresésére.

A *Schroffenstein család*, melyet *Bosszú* címmel is játszottak (gondolom, így könnyebben megjegyezhető és főleg kimondható a cím) akár a *Rómeó és Júliához* is hasonlítható, de a nagyváradi előadás nem erre helyezi a hangsúlyt. A rendező Váradon azt mutatta meg a színház eszközeivel, hová vezethet a manipulált féligazság ebben a rohanó világban, melyben képtelenek vagyunk figyelni, mélyebben gondolkodni.

A történet bonyolult, de az előadásban a szöveg csupán az egyik elem, a zene, a mozgás, a látvány alapja.

A Schroffenstein család két ága – a warwandi és a rossitzi – évek óta viszályban él egymással. Az örökösödési szerződés szerint, ha az egyik ág

kihal, minden tulajdona a másikra száll át. Rossitzban most temették el a legkisebb gyermeket, akit halva találtak az erdőben. Warwandban a néhány hónapja meghalt kisleányt gyászolják. Mindkét oldal a másikat vádolja gyilkossággal. Az apák bosszúhadjáratba kezdenek, életben maradt gyermekeik pedig egymásba szeretnek. A fiatalok a bosszú áldozataivá válnak, s amikor kiderül az igazság, már késő.

Az előadásban jelentős szerepet kap az egyik család mostohafia, a féligazságokat egyik várból a másikba hordozó – majd azt mondtam, politikus – kétkulacsos kőbor lovag, aki hangosan rázza a páncélját, nevetségesen rántja elő kardját, de lényegében csak saját magát akarja biztonságban tudni.

A fake news, az álhír, a kiforgatott féligazság olyan, mint a lavina: káoszt teremthet – néha teremt is –, pusztít, életeket, rendszereket, értékeket sodor veszélybe. Gyűlöletet szít, és innen már csak egy kis lépés, hogy emberéletet követeljen.

Kovács D. előadása flúgos futam Tarantino rendezésében, rémkomédia. Remek gegekkel, ügyes kiszólásokkal, folyamatos figyelmeztetéssel: ez színház, játék, nevésetek csak, magatokon szórakoztok! Szellemes, ahogy a szinte reál kulcsban interpretált szöveg ellenpontoszza a groteszk játékot, viccesek a különböző színházi műfajokra, az operára való utalások.

Ez az örült tempójú produkció minden apróbb hibája vagy ritmuszökkenése ellenére nagyon szerethető, és talán éppen

ezért bír rá a válasszeresésre, a kérdésekre, melyeket a maga nagyon színházi módján felvet. Mikor döbbenünk rá, hogy egyetlen esélyünk a túlélésre: kiszűrni az igazságot, a valóst?

A grandiózus díszletben – forgó varázstükör, amely hol tükröz, hol átlátszó üveg – a forgószínpad szellemes kihasználásával izgalmas terek keletkeznek, dübörög a túlnyomórészt modern zene, szellemes, kifejező jelmezekben fergeteges játékot produkálnak a színészek. Kár, hogy egy ideig nem láthatjuk újra, ameddig érvényesek a járvány miatti korlátozások.

SIMON JUDIT

**Nagyvárad Szigligeti Színház
– Szigligeti Társulat**

**HEINRICH VON KLEIST:
A Schroffenstein
család**

Fordította: Forgách András

Rendező: Kovács D. Dániel

Dramaturg: Bíró Bence

Díszlet- és jelmeztervező:

Horváth Jenny

Sound design: Bartha Márk

Szereplők: Dimény Levente,

Fodor Réka, Hunyadi

István, Kiss Tamás, Dobos

Imre, Szotyori József,

Tasnádi-Sáhy Noémi,

Román Eszter, Balogh Attila,

Kiss Csaba, Tóth Ádám,

Csatlós Lóránt, Trabalka

Cecília

Román Eszter és Tasnádi-Sáhy Noémi a Schroffenstein család egyik jelenetében